

חלקי בעמלי

הדפס
וקח
הביתה
לשבת

פרשת תרומה / ב' אדר א' תשפ"ב / 3.02.2022

דבר העורך

אם יש 'וורט' שאי אפשר לשכוח, ולו בגלל שאף מלמד מגילאי הגן ומעלה לא מפספס אותו, הרי זו השאלה מדוע השתמשה התורה בנוסח 'ויקחו לי תרומה'. כאן בדרך כלל מגיע ההסבר המוסרי ש"לתת זה לקבל", וכשבני ישראל הביאו תרומה למשכן, הם בעצם לקחו אותה לעצמם.

ולמה אני משנן לכם וורט שאתם בטוח מכירים? כי בכל הנוגע ליוזמה שאנו מקדמים מעל דפי גיליון זה כבר שבועות ארוכים - היוזמה לגיוס יזמים להקמת קהילות ושיעורי תורה במסגרת 'חלקי בקהילתי', הדברים נכונים שבעתיים.

כשאתה יוזם ומקים קהילה, או מייסד שיעור, או מבסס קשר תורני לקבוצת בוגרי ישיבות עמלים לפרנסתם, אתה אולי 'נותן', אבל למעשה, אתה גם 'מקבל'. אתה מרוויח לעצמך את כל אותם יתרונות שהקהילה או משתתפי השיעור מקבלים, ושלבך גדול משלהם, המחייב שלך גדול יותר, השכר מן הסתם גדול יותר והסיפוק, מן הסתם, גם הוא גדול יותר.

קחו לכם חלק!

שלכם

אבי גרינצייג

הדלקת נרות שבת פרשת תרומה

יציאה	כניסה	
17:53	16:36	ירושלים
17:55	16:57	בני ברק
17:53	16:45	חיפה
17:56	16:58	באר שבע

יהי חלקי עמהם

הרה"ג ברוך צבי גרינבוים שליט"א

משנכנס אדר - מרבים ביצירה

שבעקבותיה. כשאנו בוחנים את עצמנו מתי אנו שמחים, נגלה שהשמחה כובשת אותנו ברגעים שבהם החיים שלנו מקבלים עוד ועוד משמעותות. בדרך כלל פורצת לה השמחה ברגעים של נחת, מעצמנו או מילדינו. ברגעים אלו אנו מרגישים משמעותיים יותר, חשובים יותר. אם הבנו שהשמחה היא פרץ הרגשות שלנו שמבטא את הסיפוק והמשמעות הפנימית של חיינו, אנו יכולים להפעיל את מידת השמחה, ולא רק לחכות לה שאולי תיפול עלינו. ככל שנרבה בפעולות של יצירה שתיתנה משמעות לחיינו - כך תגדל שמחתנו!

אדר - שמחת האמונה

עולם האמונה שאנו חיים בו, מחייב אותנו להשתדל ולפעול לתיקונו של עולם, כשאנו מצרפים לכל הפעולות שלנו את התפילה לה' - "למען לא ניגע לריק". ככל שגדלה אמונתנו בבורא עולם, כך גדלה תקוותנו להצלחה וגוברת המשמעות שאותה אנו מחפשים בחיינו היוצרים. חודש אדר הוא חודש שבו התרחשו אירועים בלתי צפויים לחלוטין. מצב היהודים היה נראה אבוד, חסר סיכוי, בלתי פתיר, ואז "נהפוך הוא" - המצב התהפך מן הקצה אל הקצה לטובת העם היהודי. השגחה עליונה זו לימדה את העם היהודי לדורותיו, שהקב"ה משגיח עליו, שומר עליו ואוהב אותו. היצירה שיוצרת משמעות, עם האמונה שגורמת ביטחון ושלווה - שתיהן יחד מהוות את המפתח לשמחה.

פעמים רבות אנו דואגים האם פעולות היצירה שלנו תשגנה את התוצאות המיוחלות. בחודש אדר טמון כח שקורא לנו ליצור ולהאמין שיצירותינו תשגנה את התוצאות המיוחלות. הכח הסגולי הטמון בחודש אדר, קורא לנו להגביר את כח היצירה שלנו. פעולות אלו יסיפו לנו יותר סיפוק בחיים ויותר משמעות, ויגרמו לנו הרבה אושר ושמחה פנימית.

מעכשיו, כשנשיר "משנכנס אדר מרבים בשמחה", נדע שמילות השיר הללו הלקוחות מדברי חז"ל, קוראות לנו לפעול וליצור ולהשאיר חותם אישי בעולם, מתוך אמונה גדולה ותפילה שנצלח.

את המשפט הבא יודע כל ילד לדקלם וגם לשיר: "משנכנס אדר מרבים בשמחה". לדקלם זה קל ופשוט, אך היישום המעשי של המילים הללו אינו פשוט כל כך. לא תמיד קל לשמוח בחיינו העמוסים והלחוצים, ובכלל, האם קיימת דרך שמובילה את האדם אל השמחה? האם אפשר לתזמן את השמחה? האם השמחה אינה מצב רגשי-נפשי התלוי במאורעות שאינם בשליטתנו?

בשורות הבאות ננסה לעמוד על פשרה של השמחה, כיצד ניתן להגיע אליה ומהן הדרכים אותן יכול האדם לאמץ כדי להיות שמח.

קיים באדם צורך קיומי, צורך הנותן לו סיפוק וטעם בחיים, והוא הצורך במשמעות לחיים. אם אין לאדם משמעות לחייו, הוא מאבד את טעם החיים. תחושה זו של משמעות מופיעה אצל האדם כאשר הוא עושה דברים ופעולות שיש בהם יצירה, הישגים ותוצאות. כח היצירה המפעיל את האדם לפעול וליצור, הוא הנותן לאדם את המשמעות העמוקה ביותר לחייו. ככל שייגיע האדם היוצר להישגים גדולים יותר ביצירותיו, כך תגדל בעיניו המשמעות לחייו. כל אדם יכול להיות יוצר, כל אחד בתחום עיסוקו. אדם שעיסוקו המרכזי הוא לימוד תורה, יצא להגיע להישגים ביצירותיו התורניות. אדם שעיסוקו הוא במלאכה יכול ליצור במלאכתו. גם כל זוג הורים מסורים עסוק ביצירת דור ההמשך שלהם ובשכלולו. חיי יצירה הם המפתח לתחושת משמעות.

להפעיל את השמחה

פעמים רבות אנחנו פועלים ויוצרים, אך מרגישים שהחיים שלנו נסחבים סתם וזה לא זה... איננו חשים סיפוק בעבודה ואנו גוררים את עצמנו מיום ליום ועסוקים בלשרוד את החיים. בזמנים אלו, שאין לנו טעם בעבודות חיינו, אנו מרגישים שחסרה לנו משמעות לחיינו ועלינו לחפש דרכים ופעולות שנהאבה לעשות, רק יצירה משמעותית יכולה להעניק לנו את המשמעות שלה אנו זקוקים כל כך. בדרך כלל, אדם שמרגיש שהוא אינו משמעותי והוא לא יוצר דברים כלשהם, מוצא את עצמו מחפש מקום או תחום עבודה אחר, כי האדם זקוק ליצירה אישית ולמשמעות

מדברים חינוך

שלמה ברוך בלוי | עמוד 6

מה הקב"ה רוצה?

נחום נכס | עמוד 5

בית בישראל

הרב יעקב בוצ'קובסקי | עמוד 3

התבגרות/התגברות

דן טיומקין | עמוד 9

נפשי בשאלתי

משה אופן | עמוד 8

לשם שמיים

דב וינברג | עמוד 7

ברינקס בביהכנ"ס

סיפר הגר"י זילברשטיין שליט"א: הזדמן לי לנסוע לבית החולים "תל השומר" כדי ללוות חולה אחד. בעת ההמתנה במחלקה, נכנסו לפתע שני צעירים חמושים, עם מבט נוקשה ביותר, וכשאקדחים בידיהם ניגשו אלי ואלי יתר האנשים שישבו לצידי וביקשו מאתנו להסתלק מהמקום. פניהם חמורות-הסבר לא הותירו מקום לספקות; ההוראה לזוז מהמקום היא חד משמעית, ואין מקום לוויכוחים. כמובן שקמתי מהספסל וזזתי הצידה אבל התבוננתי במעשיהם.

עד מהרה התברר שהשניים הם עובדים של חברת "ברינקס" המובילה כספים מהבנק המרכזי לסניפי הבנקים בארץ, ובמקרה הנוכחי החליפו שני הצעירים החמושים את קופת מכשיר ה"כספומט" שעמד לשירות הלקוחות בתוך בית החולים.

לפתע התרחש לנגד עיני מחזה מדהים. בעוד השניים עסוקים בתפקידם ומחליפים את הקופה, ניגש יהודי אחד אל הצעיר החמוש, וטפח לו על גבו לאות חיבה, תוך שהוא קורא לו בלבביות: "אהרן, שלום לך, מה שלומך?" היה זה כנראה חברו הטוב משכבר השנים.

עובד ה"ברינקס" לא הניד עפעף. הוא הדף את ידידו וסימן לו בידי להסתלק מיד, ברומזו שהוא עתה בתפקיד חשוב ולא יעלה על הדעת לנצל ברגע זה את היכרותם הטובה ולשוחח בעניינים של מה בכך.

מי שלא היה נוכח במקום בשעת מעשה אינו מסוגל לתאר לעצמו את קשיחותו ואימתנותו של האיש שניצב כל העת ואבטח בנשקו את הורקת ה"כספומט". עכשיו לא מדברים, ויהי מה. רק לאחר שסיים את הורקת הקופה, ניגש אל החבר, התנצל על כך שלא היה באפשרותו להפסיק, והחזיר לו שלום.

חשבתי לעצמי: איזה פרק מוסר מאלף אפשר ללמוד מכך! וכי כשיהודי מגיע לבית הכנסת כדי לשפוך את שיחו לפני המקום ברוך הוא, הוא אינו בתפקיד! אם כן, מדוע כאשר ניגש אליו ידידו הטוב באמצע התפילה ושואל אותו "מה נשמע", הוא משיב בשמחה ובחפץ-לב? וכי התפקיד המוטל ברגע זה על המתפלל הוא פחות-ערך מתפקידו של עובד חברת "ברינקס"?

מדוע אותה רצינות הנראית על פניו של מוביל-הכספים לא תיראה גם על פניו בעת התפילה, או בעת שאנחנו עוסקים בלימוד התורה ורוכשים לעצמנו זכויות שערכן לא יסולא בפז, שגם אלף אלפי אלפים של דינרי זהב ומרגליות לא ישוו בהן? והרי גם פסוקי דזמרה חייבים להיאמר כמונה מרגליות! מדוע התרגלנו להקל כל כך בשיחה בטלה בעת לימוד התורה ובתוך ארבע אמותיו המקודשות של בית הכנסת? האין זאת בגלל שערך התפילה אינו עומד לנגד עינינו בבואנו להתפלל? אם נכיר את גדלות התפקיד המוטל על כתפיו של יהודי בעת התפילה, נתנהג בהתאם.

(מתוך הספר 'ברכי נפשי')

הרה"ג אפרים קרלינסקי, מורה הוראה

הלכות מעשר כספים

שאלה: לא הורגלתי עד עכשיו להפריש מעשר כספים, ולאחרונה אני ואשתי רוצים לנסות ולקיים מצוה זו, אולם כאחד שגומר את החודש באופן די מדוקדק, אני לא מצליח לחשוב איך אוכל להתחיל להוריד עשרה אחוזים מהמשכורת שלי ושל אשתי. האם יש דברים שיכולים לעזור לנו להצליח לחשוב איך בכל זאת נוכל לעמוד בזה?

תשובה: ראשית, יש לזכור שגם אלו שמפרישים מעשר כספים, אינם צריכים להפריש עשירית מכל סכום המשכורת שאותו הם מקבלים, משום שיש הוצאות שנצרכות באופן ישיר לצורך העבודה, ואת ההוצאות האלו יש לנכות מסכום ההכנסה, וכמו שיתבאר בתשובות הבאות. בנוסף, יש הוצאות של דברי מצוה שיכולות להיכלל בכלל נתינת מעשר כספים, וכמו שיבואר, ופעמים רבות לא נשאר סכום כל כך גדול בשביל להשלים את סך נתינת המעשר מההכנסות.

הניסיון גם מוכיח שהקושי העיקרי הוא רק בתקופה הראשונה שהוצאה זו מתוספת על ההוצאות הרגילות, אולם עם הזמן ההוצאות שיוצאות באופן קבוע נהפכות להוצאה שלא שמים לב אליה, ולכן החלטה כזו יכולה אמנם להיראות כהחלטה קשה קודם קבלתה, אולם עם הזמן היא תיהפך להיות קלה הרבה יותר לביצוע.

אמנם, אלו המתחילים להפריש מעשר כספים, יזהרו לומר לפני שמתחילים בכך שההפרשה היא בלי נדר ובלי התחייבות, משום שאם לא יעשו כן, ויפרישו את המעשר שלוש פעמים, ייהפך הדבר להיות חיוב מדין 'נדרי צדקה' שחומרתם גדולה.

שאלה: לאיזה צורך אפשר לתת את הכסף המופרש למעשר כספים? האם צריכים לייעד זאת דווקא לצורך צדקה לעניים, או שאפשר לעשות עם הכסף כל מיני צרכי מצוה, כגון תרומה לחשמל של בית הכנסת או קניית ספרי קודש לאוצר הספרים?

תשובה: לכתחילה יש לייעד את כספי המעשר עבור צדקה לעניים, והיא התועלת הטובה ביותר שיש לכספי מעשר כספים. עם זאת, הרבה מהפוסקים סוברים שאפשר לקיים עם הכסף גם מצוות שהרבים נהנים מהם, וכגון מאור לבית הכנסת או ספרים לאוצר הספרים, וכאשר הדבר מקובל ודאי שאפשר להקל ולתת לצרכים אלו, משום שנחשב הדבר כאילו מראש התנה שמתכנן להפריש את מעשרותיו עבור זה.

גם לדעת הפוסקים שהקילו לעשות צרכי מצוה בכספי מעשרות, מדובר רק במצוות של הרבים, אולם מצוות שכל אחד מחויב בהן, כגון קניית אתרוג לעצמו וכדומה, אין לשלם ממעשר כספים. כמו כן, מצוה שכבר התחייב לעשותה מכספו לא יוכל לקיימה ממעות מעשר, ולכן הרוכש עליה בבית הכנסת ובדעתו היה לשלם עליה מכספו, לא יוכל לשלם אותה מכספי מעשרות, הגם שאם היה חושב מראש לשלם את המצוה הזאת מכספי מעשר היה יכול לעשות כן, משום שהכסף הולך לצרכי הרבים.

שאלה: להלן רשימה של סוגים שונים של הכנסות. האם דין הפרשת כספים נוהג גם בהכנסות אלו? א. סכומים שמצטברים בקרן פנסיה או בקרן השתלמות. ב. אדם שמצא 200 ₪ ברחוב וזכה בהם לעצמו. ג. דמי כיס שבחור ישיבה מקבל מהוריו בעבור הוצאותיו. ד. כספים שמקבלים בני זוג כמתנה לחתונתם. ה. החזרי מס שהתקבלו לפי סעיף 46 עבור תרומות לכספי צדקה?

תשובה:

א. כאשר מפקידים את הכספים לקרנות הפנסיה וההשתלמות לא צריכים להפריש מעשר, אולם כאשר פודים את הקרנות האלו ומשתמשים בכסף, נוהג דין הפרשת כספים.

ב. על מציאה יש להפריש מעשר כספים.

ג. ממתנות של כסף יש להפריש מעשר כספים.

ד. הדבר תלוי באופי דמי הכיס, אם ההורים מעבירים לו כספים עבור צרכים מסוימים [כגון עבור הטענת רב-קן] הוא לא צריך להפריש מעשר, משום שהוא נחשב כעין שליח של הוריו לקנות את הדברים המסוימים

מו"ל: חלקי בעמלי - יזמות קהילתית תורנית.

מייסד: הרה"ג ברוך צבי גרינבוים

עורך: אבי גרינצייג

כותבים קבועים: הרב יעקב בוצ'קובסקי, דוב וינברג, הרב אפרים קרלינסקי, הרב דן טיומקין, אבי רבינא הרב משה שמעון אופן, הרב ברוך לב.

עיצוב: גימיק פרסום www.gimmick-m.co.il

חלקי בעמלי: רחוב קהתי 14 ירושלים

טל: 02-6522592 מייל: helki.baamali@gmail.com

הדרך להקמת בית בישראל

הרה"ג יעקב בוצ'קובסקי / מחבר ספר תורתו ואומנותו

כתבתי פעם בכמה זו על הקטסטרופה של ההתחייבויות בנישואי הילדים, בעיקר בציבור הליטאי והספרדי. לראשונה מזה תקופה ארוכה, נדמה לעניות דעתי שיש כיוון של פתרון, שדורש אמנם הרבה עבודה אבל עם זאת יש תחושה של משהו ממש.

הבעיה העיקרית בנושא זה היא שאי אפשר להזיז כוחות שוק בצורה מלאכותית. הדרישה הכספית לחצי מיליון ש"ח היא תוצאה של כוחות שוק; בחורים טובים יותר נדירים מבחורות טובות, וממילא יש להם ולהוריהם את הכוח לדרוש, כל עוד שיש כאלה שנותנים, וממילא גם אלה שאין להם מוכרחים להתחייב.

בחצרות חסידיות יש כוח מלאכותי עצום שיכול להילחם בכוחות שוק, הלוואי הוא דבר האדמו"ר, שגוזר אומר שלא להתחייב מעבר לסכום מסוים, גם מי שיש לו. אבל בציבור הליטאי אין כוח כזה, מה לעשות שדבר ה' פחות מרשים מדבר האדמו"ר...

מה יכול להיות הפתרון, חוץ מלהביט בעיניים פקוחות כיצד אנחנו הולכים לכיוון התרסקות בטוחה?

לראשונה ראיתי השבוע כיוון לפתרון: התפרסמה בבתי הכנסיות חוברת בשם "הדרך להקמת בית בישראל". חוברת זו פונה אל הבחור עצמו ומסבירה לו בטוב טעם ודעת, על פי נתונים מהשטח, למה לו אישית לא כדאי לקבל התחייבות לדירה. מה זה עושה לשלום הבית שלו, מה זה עושה לחמיו, לאלו לחצים הוא נכנס למשך כל החיים, באיזה סיכון כלכלי הוא נמצא וכו'.

זה נשמע אולי פתטי, אבל קריאה של עשרים דקות הופכת את הראש. זה כמו שמישהו בא ומרים את הסדין מעל כל היצורים האפלים שמתרוצצים תחתיו, ומצביע ואומר: הנה, תראה את המציאות בלי טיוח. חבל לי לקלקל לכם את ההנאה הצרופה שבקריאה, נסו ותיווכחו.

החוברת לא מסתיימת כאן, היא מציעה פתרון מעשי: ללכת לגור בפריפריה, ולקחת עול נכבד של משכנתא, שמשאיר להורים סכום שפוי שאפשר לעמוד בו. בחוברת נטען שחלק נכבד מהאברכים הצעירים מעדיפים פריפריה מלכתחילה אלא שיש לחץ חברתי שמפריע להם ליישם את מה שבאמת היו רוצים.

בנקודה זו אני יכול להעיד שהדברים נכונים למדי, כאדם שחי בקרית ספר ומכיר התמודדויות של אברכים צעירים. יש בעיה של הליכה לאיבוד בערי המרכז, ולעומת זאת יש הזדמנויות בפריפריה (מבלי להכחיש שגם שם יש התמודדויות). הייתי לאחרונה בשבת בקרית אתא והתרשמתי מאוד מהנעימות שבמקום. כאמור גם שם ובכל מקום יש הרבה מה לשפר, אבל בהחלט יש כאן אופציה לחיות קצת אחרת.

הנקודה שלדעתי הוחמצה כאן היא, שחוברת יפה ככל שתהיה לא יכולה להביא פתרון בלי עשייה ממשית. צריך פעילות שכנוע ופרסומת אגרסיבית, הרבה רוח ורעש, הרבה הסברה חוזרת ונשנית על כל המסרים הנכונים שבחוברת הזאת, שכל אחד מהם שווה חוברת בפני עצמה. מי שיודע לנהל דברים כאלה נכון - יכול לעשות מזה גם פרנסה לא רעה בכלל...

בקיצור, צריך כאן מישהו עם הרבה מוטיבציה שיעשה לרעיון הזה נפשות בעוצמה של קופת העיר, וכשהוא יעשה זאת - כבר יהיה הרבה פחות צורך בקופת העיר... לי אישית אין את היכולות הללו, מי מרים את הכפפה? מי שרוצה להציל את הדור מוזמן לשלוח אימייל לכתובת המופיעה בתחילת הקונטרס.

וגם אם אתה לא בעניין, להפיץ את החוברת בין כל אנשי הקשר שלך אתה מן הסתם כן יכול, ולדעתי הענייה הדבר חשוב מאוד. יש כאן כוח הסברה חשוב שלא מחמיץ שום נקודה והופך לאנשים את הראש, וזה הצעד הראשון.

ככדי להקל על השגת החוברת התנדבתי לתרום את האתר שלי לעניין, בינתיים ניתן להוריד את החוברת בקישור הזה: <https://baatzatcha.co.il/blog>

ה' יעזור שיזוז כאן משהו. חייבים לעשות סוף לתופעה הנוראה הזאת.

יש להם חלק

הרה"ג אפרים קרלינסקי, מורה הוראה

האלו, אולם אם הם נותנים לו את דמי הכיס בצורה כללית, והוא יכול לעשות עם הכסף כרצונו, נחשבת הנתינה כמתנה רגילה, שממנה נהוג להפריש מעשר כספים. ה' יש לחזור ולהפריש מעשר מהחזרי המס שהתקבלו, משום שהם נחשבים כהכנסה חדשה שלא הופרשה עליה מעשר.

שאלה:

איך צריכים לחשב את ההכנסות שמהם רוצים להפריש עשירית?

תשובה: כאשר עורכים חישוב של ההכנסות שמהם צריכים להפריש מעשר כספים, ישנם הוצאות שהם חלק מהעבודה שמהם לא צריכים להפריש מעשרות, ולמשל, בני זוג שמשתכרים בסכום של 20,000 ₪ בחודש, ובשביל שיוכלו לצאת לעבוד הם צריכים לשלוח את התינוקת למעון שעלותו 1500 ₪ בחודש, ולולי שהיו יוצאים לעבוד הייתה האמא נשארת עם התינוקת בבית, הוצאה זו נחשבת לצורך העבודה, ויוצא שהכנסתם היא בעצם 18,500 ₪, והיא ההכנסה שקובעת לעניין מעשרות, וכן הלאה על זה הדרך יש לקזז את ההוצאות שנצרכות עבור עצם העבודה.

שאלה: יש בידי כסף המיועד לצדקה לעניים. מי הם האנשים שעלי להקדים בנתינת הצדקה?

תשובה: בהלכות צדקה ישנה רשימה היאך הוא סדר הקדימה ולמי צריכים להעדיף לתת הצדקה, והקודם ברשימה דלהלן יש להעדיף לתת לו את כספי הצדקה: אביו ואמו, בנו, אחיו, שאר קרובי משפחתו, עניי השכונה שבה הוא גר, עניי שאר העיר.

יש לציין שעניין זה של הצורך להקדים את ההורים בנתינת כספי צדקה הוא דבר מצוי בהורים שכבר חיתנו כמה מילדיהם, ופעמים רבות החובות מהוצאות הנישואין מחשיבים את ההורים כראויים לכתחילה בקבלת כספי צדקה, וכאמור, יש לילדים להקדים אותם בסדר עדיפות נתינת כספי צדקה.

שאלה: ברצוני להקפיד בלי נדר על הפרשת מעשר כספים, וידוע לי שבהפרשת מעשר על פירות וירקות צריכים להפריש מעשר מדויק ולא יותר, אולם בהפרשת מעשר כספים לכאורה כמעט בלתי אפשרי להפריש מעשר בדיוק, משום שקשה מאוד לשער בדיוק את ההכנסות שחייבים במעשר, וגם קשה לעקוב אחרי כל הכספים שמוציאים לצדקה. האם גם במעשר כספים יש ענין להפריש מעשר מדויק, או שאפשר להסתפק בהפרשת 'בערך' מעשר?

תשובה: ריבוי נתינת צדקה יותר ממעשר הוא דבר מבורך, אולם מכיוון שבספרים מבואר שישנו ענין מיוחד בהפרשת מעשר כספים מדויק, כתבו הפוסקים עצה פשוטה שעל ידה יוכל האדם לוודא שאכן הצדקה שנותן בעבור מעשר הינו בדיוק רב, שיתנה מראש שכל כספי הצדקה הנתינים מעבר לעשירית מהכנסותיו יהיו כצדקה רגילה ולא כמעשר כספים.

שאלה: ישנם ארגוני צדקה וחסד שמחלקים קופות צדקה למעוניינים, ומדי פעם מגיעים לבתייהם של התושבים בשביל לאסוף את הכסף הקטן שהצטבר בקופות. רבים נוהגים להוציא מדי פעם כסף קטן מקופות אלו, ומניחים בכנים פתק שבו מצוין הסכום שאותו נטלו, כאשר בכוונתם להחזיר את הסכום לתוך קופת הצדקה במועד מאוחר יותר. האם נוהג זה מותר?

תשובה: האחרונים נחלקו בשאלה האם הכסף שנכנס לקופות הצדקה נקנה כבר לארגון הצדקה או לא, ולכן כתבו הפוסקים שעדיף שלא ללוות את הכספים הקטנים מהקופה משום שהם כבר שייכים לאותו ארגון, ולכן כתבו שמי שירצה ללוות מאותם כספים, יתנה מראש שהוא לא רוצה שהכסף יהיה קנוי על ידי ההכנסה לקופה, ואז ודאי שמותר לו ללוות מאותם כספים, ואם הוא אדם שהנהוג הרגיל שלו הוא ללוות מהקופות, גם אם לא התנה כן במפורש נחשב הדבר כאילו התנה כן, ויכול ללוות ללא חשש ולשים לב להשלים את הסכום שנטל.

הרב עונה לשאלות בהלכה במייל E0583279418@gmail.com

לספרים ומאמרים נוספים

יוצרים ק.ש.ר. בכל רחבי הארץ

המקומות הריקים יכולים להיות שלך.
פנה עכשיו במייל helki.baamali@gmail.com

ההזדמנות שלך להשפיע בענק!

ארגון עולמי OLAMI

**יוצא בפרויקט מנהיגות
בינלאומי וזה הזמן שלך
להצטרף ולשנות את העולם.**

**קבוצה מובחרת של
סטודנטים מכל העולם יוצאים
למסע מנהיגות יוצא דופן.**

מתוך עשרות אלפי סטודנטים

נבחרו כמה עשרות בעלי

פוטנציאל להיות המנהיגים

של הדור הבא.

**אתה יכול להיות המלווה
האישי של המנהיג
היהודי הבא!**

לפרטים צור קשר היום במייל:

helki.baamali@gmail.com

אין צורך בניסיון מוקדם
התכנית כוללת עשרה מפגשים בzoom

"מה הקב"ה רוצה מאיתנו?"

הרב נחום נכס

4 במארס 1865. המונים נאספו בקור המקפיא של וושינגטון הבירה כדי לצפות בנאום ההכתרה השני של אברהם לינקולן. מלחמת האזרחים האמריקאית היתה בשלבי הסיום. העשן מעל שדות הקרב של ויקסברג וגטיסברג בקושי הספיק להתפזר. מחיר המלחמה היה נורא ואיום: כ-600 אלף חללים! [אפילו במלחמות העולם, בהן השתתפה אמריקה אחר כך, נהרגו הרבה פחות].

בנאום התייחס לינקולן לקורבן העצום שתבעה המלחמה, ואז שאל "אם רצון האלוקים הוא שהעבדות באמריקה תפסק, מדוע היא נמשכה עד היום. ואם רצונו שהעבדות תמשך, מדוע שלח אותנו לבטל אותה?"

מי שצפה בנאום באותו יום לא שכח זאת לעולם, וזאת משום שלינקולן עצמו נרצח חודש לאחר מכן. באומה שבה הומצאו דרמות הקולנוע, זה כל מה שהיה צריך שבביל להפוך את שמו של האיש להיות מזוהה עם כל מאבק למען הטוב והצודק, ואף לגרור השוואות מחמיאות באופן חד סטרי עם אברהם המקורי, ע"ה. נו נו.

לינקולן שאל את השאלה במדינה שהתנ"ך היה לחם חוקה. העם האמריקאי שקיבל עצמאות מהשעבוד לבריטים לא מזמן, וכעת גם סיים מלחמת אזרחים כואבת שבה ניצחו מתנגדי העבדות, יצא כעת לדרכו כמעצמה עולמית עם המון כוונות טובות כמבשר החירות והחופש בעולם. אז מה התשובה, מה עדיף, עבדות או חופש? התשובה היהודית לשאלה הזו ברורה. שעבוד, חופש, ביהדות אין שום דבר שעומד כערך לעצמו. היריעה שהיהדות פורסת רחבה הרבה יותר. אדם שהולך עם התורה נדרש להמליך את ה' על כל מעשה, דיבור או מחשבה.

ניקח לדוגמא את פרשת משפטים. המצווה הראשונה שהצטוו בני ישראל לאחר מתן תורה היא מצוות עבד עברי. יש כאן סוגיא עם המון היבטים: אדם שהתדרדר לגניבה, נתפס, ואין לו מה להחזיר, איש אומלל במיוחד בעצם, נמכר לעבד בצורה שתתן לו הזדמנות לחזור למוטב. יש כאן המון פנים: התייחסות למעשה הגניבה שלו, רצון לעזור לו להשתקם, וכן, גם שלילת החירות שלו. האוזן הליברלית לא מסוגלת לשמוע את זה. שם צורת המחשבה השולטת היא של אגדת העם של "רובין הוד", שגונב מהעשירים כדי לתת לעניים. כלומר, גניבה היא לא מעשה שלילי, בהכרח. בכלל, היום גורסים שהעשירים והלכנים אשמים בכל.

גם המצווה של "דל לא תהדר בריבו". דהיינו, גם אם מדובר באיש מאוד עני ומסכן, שתובע חברה ששווה מיליארדים, לא תהיה לו שום התחשבות מיוחדת. רק אמת. אין ניכוי שלישי. לך תסביר את זה לשופטי בג"ץ, שם מתמחים בלהפעיל את הראש בצורה מתקדמת ונאורה. ועקומה. כמה תאונות קרו, כשנמנעו מלשלול רישיון לנהיגים, כדי "לא לסכן את פרנסתם".

האברבנאל מסביר, שההבדל בין חוקי התורה לחוקי אומות העולם הוא, שחוקי התורה הם מצוות אלוקיות שמקבלים עליהם שכר, וחוקי אומות העולם נועדו לקיום העולם בלבד. ניתן להוסיף, שחוקי התורה הם גם חוקים נצחיים. והנה אנחנו, עם התורה, אחרי שלשת אלפים שנה. מה שאין כן חוקי אומות העולם, זמניים: אמריקה, רוסיה וגרמניה. אמריקה מולדת השוק החופשי, מתהדרת היום במדיניות סוציאליסטית למהדרין. רוסיה ערש הקומוניזם והשוויון לכל, נשלטת בצורה קפיטליסטית ומושחתת. והגרמנים שהתהדרו בעבר בהיותם ה"גזע הארי", מציפים את ארצם בפליטים מכל מדינות העולם השלישי.

כל זה הוא גם משל, לשינויים ולדילמות שעוברים על העולם שלנו, החרדי. שינויים בתפיסת העולם, מסגרות חברתיות שמשתנות. לא כולם יושבים בכולל. כבר יש לנו הייטק, משפטים, אקדמיה. זה טוב או רע? כמו אצל לינקולן, זאת פשוט לא השאלה הנכונה. השאלה היא האם גם במשרדים הממוזגים ובחיי המסחר והעשייה נישאר מחוברים לערכים של תורה, לחיים של תורה. אולי הכולל הפסיק להיות מדורת השבט שלנו, אבל אנחנו נחליט האם אנחנו מרחיבים את בית המדרש, או חלילה יוצאים ממנו.

מייל לתגובות nachus92@gmail.com

מדברים חינוך

שו"ת בענייני חינוך / שלמה ברוך בלוי, יועץ חינוכי

"הוא לא גנב..."

שאלה: נקלענו למצב לא נעים. הבן שלנו בן ה-6 נתפש בגניבה, ואנחנו מבקשים לדעת כיצד עלינו להתמודד עם סיטואציה מביכה זו. מה עלינו לומר לו וכיצד עלינו להגיב, בחומרה או בסלחנות?

תשובה:

מה שאתם רואים כ'גניבה' נתפס בדרך כלל אחרת אצל הילד. התפישה הנכונה של המצב, היא שהילד הוא לא גנב! אם תגדירו אותו כ"גנב", תיכנסו למערבולת של גנב ושוטר, שההשלכה שלה תהיה תפירת תפקיד ה"גנב" לנצח על הילד (זה נכון, אגב, לגבי כל תיוג).

עליכם לדעת כי ילד צעיר בודק גבולות, הבדיקה כוללת גם "לקיחת מה שלא שלי". כתגובה, עליכם להציב גבולות בלי הגדרות לא נכונות ואף מזיקות. יתירה מזו, גניבה של ילדים לא מבטאת בהכרח תיאבון לכסף או לחפץ מסוים, אלא לעיתים היא נובעת מהצורך בביטחון, שמתעורר כאשר מונעים בעדו מלפרוץ גבולות.

גישה נוספת יכולה לראות את ה'גניבה' כמילוי יצר הסקרנות הטבעי, לראות ולבחון: "מה מסתתר מאחורי האיסור לגנוב". זה בדרך כלל סוג הגניבה של ילד בגיל צעיר מאד, שמתחיל לבדוק את עצמאותו. ערכם של החפצים הגנובים פעוט, הגניבה נעשית באופן אימפולסיבי, ללא תכנון, והילד אפילו מצפה שייתפס. הוא תוהה: מה יקרה אם... איך יגיבו אבא ואמא? האם הם באמת מתכוונים שאסור לגנוב? האם זה יזעזע אותם? כך עומד הזאטוט ובודק את הוריו. האם באמת אסור לגנוב או שזו איזושהי אמירה סתמית שלא ממש מתכוונים אליה ברצינות?!... "הבהלה" של ההורים מ"הגנב החדש בעיר" עשויה לקלקל את ההזדמנות להראות לו את חומרת המעשה.

בהתאם לגישה הבריאה הזאת, עלינו להתייחס לגניבות שכאלו, בדרך שתועיל להבא. א. מאחר ומדובר בהצבת גבולות (וזה נכון לגבי כל דבר), ממילא אין מקום לשיחות מוסר על רוע הגניבה וכו'. הילד לא שם! הוא נמצא במקום של "לראות מה יקרה אם אעבור על הכללים", לכן, שיחות לא מועילות ואפילו משדרות חולשה, כי כשמישהו עובר על "קו אדום" לא מסבירים עם פסוקים ומקראות, אלא אומרים לו בבטחה: "עד כאן!" לא מקובל עלי שאתה לוקח חפץ השייך למישהו אחר! ב. החפץ חייב להיות מוחזר לבעליו, כדי שהילד לא יחוה את הרווח שבהעשרת רכושו על ידי דרך קלה זו, אך דבר זה אמור להיעשות ללא השפלת הילד ותוך כדי שמירה על כבודו. כך אנו מצילים אותו מההתרגלות לחיי עושיק, תהיה סיבתם אשר תהיה.

סיבה נוספת לגניבות אצל ילדים בגילאים צעירים, יכולה להיות הצורך בתשומת לב. גניבה מסוג זה תהיה בדרך כלל בתוך המשפחה, תתגלה בקלות, הילד יודה בגניבה לאחר שידחקו בו מעט, ולעתים אף יתפאר במעשה ויחזור עליו - במידה ותשומת הלב לה זכה הודות למעשהו לא הייתה מספיקה. תשומת לב, אף אם היא שלילית, עדיפה לו על פני התעלמות.

בדרך כלל, ילד, במצב כזה מביא בכוונה לכך שיתפסו אותו. חשוב כמובן גם כאן להתייחס בחומרה לפריצת הגבול. אך יש לקחת בחשבון את צרכיו ואת המסר שהוא מבקש לשדר. מלבד הרצון לתשומת לב, יכולות גניבות להיות ביטוי לקשיים רגשיים נוספים - תחושות בדידות, קיפוח, נקמה ופחיתות ערך. אם נגנבו החפצים מילד אחר במשפחה או מחבר, ייתכן שהמטרה של הילד היא לפגוע באותו בן משפחה או החבר, מעין נקמה או שאיפה "לנצח" אותו משום שקשה להתחרות בו. אם אין קשר בין הגניבות לבין האדם ממנו נגנבו החפצים, על ההורים לשאול את עצמם מה אומר להם הילד במעשה זה. אלו צרכים שלו לא באו על סיפוקם? כשלהורים אין מענה לכך, או כשהם מנסים להבין את האיתות כפי הבנתם ומנסים לתת את הדעת למה שעומד מאחורי המעשה, ובכל זאת הגניבות נמשכות - יש לבקש עזרה מקצועית. זאת עלינו לזכור תמיד - עונש לא פותר צרכים רגשיים.

בשאלות חינוכיות ניתן לפנות: gmail.com@8647729

קבוצת היזמים התורנית של 'חלקי בקהילתי' הפועלת בכל רחבי הארץ מבקשת לשמור איתך על ק.ש.ר

קהילה
שיעורים
רבנים

אם יש לך צורך אישי בחיבור תורני-קהילתי, או אם יש לך רעיון להקמת קבוצה תורנית באזורך - אנחנו הפרטנרים שלך לביצוע!

פנה עוד היום למרכז היזמות של 'חלקי בקהילתי':

helki.baamali@gmail.com

חלקי בקהילתי
יזמות תורנית קהילתית

תושכי בית שמש היקרים,

יזמאל טובא
לד בבן

עיתים בא לעיר...
פרטים יבואו!

"והערב נא ה' אלוקינו את דברי תורתך בפינו
ובכפיות כל עמך בית ישראל"

חלקי בקהילתי

יזמות תורנית קהילתית

תוכנית ק.ש.ר.

במסגרת פעילות יזמי הארגון הפועלים ליצירת ק.ש.ר עבור בוגרי הישיבות הזקוקים לתיווך וחיבור לקהילה תורנית, שיעורי תורה ור'בנים מתאימים, מבקש הארגון ליצור חיבורים ושיתופי פעולה בין יזמי חלקי בקהילתי הפועלים כבר ברחבי הארץ, ובין יזמים ועסקנים מקומיים, ארגונים או יזמות תורנית המתאימות לקהל היעד - במטרה להרחיב ולהעמיק ק.ש.ר.

לפרטים ניתן לפנות אל מתי גינצברג

במספר: 052-7600080

או במייל:

helki.baamali@gmail.com

קהילה < שיעורי תורה < רב אישי שומרים על ק.ש.ר.

לשם שמים

רו"ח דב וינברג

מחבר הספר 'באשר הוא שם'

רבי יעקב גלינסקי סיפר פעם, כי בנובהרדוק היה יהודי רודף כבוד שהיה סקרן לדעת איזה הספד יעשו עליו לאחר מותו. באופן כללי, בחייו הוא היה זהיר בהרבה דברים והיה יהודי טוב, אחת מהחומרות שלו הייתה להיזהר שלא לאכול כרוב בכלל, מחשש לחרקים. היהודי הזה לא יכל לעמוד בפני רדיפת הכבוד שלו, ויום אחד אמר לאשתו "אני אעשה את עצמי מת לכמה שעות - תתחיל ההלוויה שלי וההספדים וכו', וכשיגיעו לפני הקבר ברגע האחרון אגיד להם שבסך הכל התעלפתי".

וכך עשה, והנה במהלך הלוויה הספידוהו: "הנפטר היה צדיק, בעל מידות, רודף חסד" וכמקובל, ומתחת לסדין והטלית הוא חייך בהנאה, והנה הוא שומע שהסתיימו ההספדים ו...אף אחד לא הזכיר את הכרוב! "הנפטר" לא יכול היה להתאפק וצעקה עמומה נשמעה מהמיטה: "רגע אחד! הכרוב! מה עם הכרוב?"

על הכבוד המיוחל אנו מבקשים במפורש בברכת החודש "חיים של עושר וכבוד" ... כבוד עצמי הוא אחד הצרכים הבסיסיים של כל אדם. כל אחד שואף להיות חשוב ומכובד בעיני זולתו, ואין ספק שיש בזה צד חיובי, כמאמר חז"ל "מתוך שלא לשמה בא לשמה".

בפרשתנו מצווה הקב"ה את בני ישראל להקים בעבורו את המשכן. אם נתבונן בלשון הציווי, נמצא שהקב"ה אומר: "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", ולא כפי שהיה מתאים יותר "בתוכו". מכאן מוכיח האלשיך הקדוש, שהכוונה היא "בתוך כל אחד ואחד מישראל". כלומר, על ידי הקמת המשכן שוכן ומתגלה הקב"ה בתוך כל יהודי.

כך כותב גם ה"נפש החיים" (שער א, ד) על הפסוק "ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו" וזה לשונו: "רוצה לומר, אל תחשבו שתכלית כוונתי הוא עשיית המקדש החיצוני, אלא תדעו שכל תכלית רצוני בתבנית המשכן וכל כליו רק לרמוז לכם שממנו תראו וכן תעשו אתם את עצמכם שתהיו ראויים ומוכנים להשרות שכנתי בתוכם ממש".

אף שאין בימינו משכן ובית-מקדש גשמיים, הרי הרעיון שבכך - השכנת הקב"ה בתוך כל אחד ואחד מאתנו - הוא נצחי ותקף גם בעבורנו, כאן ועכשיו. והשאלה העולה: איך נעשה מעצמנו 'משכן לה'? איך אנו כיום, שאנו מצויים בגלות, ללא בית המקדש, נוכל לקרוא את הפסוק "ושכנתי בתוכם" ולהבין את הדרך, הכיצד ניתן לגרום להשראת השכינה בתוכנו, בלבבנו? איך נזכה ליישם את המילים הנודעות בשירו של רבי יהודה הלוי, "בלבבי משכן אבנה"?

התשובה היא - אנו רואים שהתנאי הנחוץ לבניית המשכן היה "ועשו לי מקדש", ופירש רש"י: "לי - לשמי". מוטיב מרכזי בהקמת המשכן היה הכוונה להקימו לשם שמים, ללא פניות זרות.

אנו למדים מכאן שאדם החפץ לבנות משכן לה' בלבבו ורוצה שהשכינה תשרה בתוכו, עליו לקיים מצוות לשם שמים, ללא מחשבה ורצון להתבלט, לזכות לתשומת לב, לכבוד או להערכה.

כאמור לעיל, אם אדם ילמד עוד שיעור תורה ביום, יתרום יותר צדקה, יבוא לתפילה בזמן ויעשה מעשים טובים, וכל זה בשביל כבוד, אין ספק שהדבר מצוין וטוב, שהרי "מתוך שלא לשמה בא לשמה" והוא יקבל על כך שכר עצום. עם זאת, אנו למדים בפרשתנו, שבכדי לזכות לדרגה הגבוהה של השראת השכינה בתוכנו, צריך לעשות 'לי' - 'לשמי'.

כל אדם יכול למצוא לעצמו דבר או שניים בסדר היום הרוחני שלו, אותו הוא יעשה לבדו, ברגשות טהורים ונקיים לחלוטין, ללא שאיש בעולם יידע על כך. כך נזכה להשראת השכינה בתוכנו ולבנות משכן טהור, נקי וזך בלבבנו.

נפשי ? בשאלתי

הרב משה שמעון אופן, מנחה ב'אחים לנפשי'

שווה או לא שווה?

"לא שווה לי להשקיע בשביל משהו שאני לא רואה את התוצאות שלו כאן ועכשיו". זו תגובה שנפגשתי איתה לא אחת כאשר סיפרתי על מיזם 'אחים לנפשי'. אני יכול להבין את התחושה. לפעמים אפשר ללמוד עם סטודנט תקופה ארוכה מאוד ולא לראות פירות. האם זה שווה?

אתייחס לגופה של השאלה בהמשך הטור. לפני כן, ברצוני לעשות לכם הכרות עם תכנית ייחודית היוצאת לדרך בימים אלה בשיתוף פעולה עם אחים לנפשי. ארגון 'עולמי' האמריקאי יוצא בפרויקט מנהיגות בינלאומי בשם 'סיני'.

קבוצה מובחרת של סטודנטים מכל העולם יוצאים למסע מנהיגות יוצא דופן. מתוך עשרות אלפי סטודנטים נבחרו כמה עשרות בעלי פוטנציאל להיות המנהיגים של הדור הבא. סטודנטים אלו יעברו סדנאות, הכשרות וקורסים שיתנו להם כלים להנהיג בצורה טובה יותר, על פי דרכה של היהדות.

כחלק מפרויקט הכשרת המנהיגים, ארגון 'עולמי' מצמיד למנהיגים לעתיד 'מנטורים', אנשי-מעשה חרדים שנפגשים עם הסטודנטים לסדרה בת עשר פגישות דרך ה-ZOOM. בפגישות אלו לומדים הסטודנטים על עולם התוכן היהודי ומכירים את כלי המנהיגות הייחודיים שמספקת תורת ישראל.

מדובר על מודל דומה לזה של אחים לנפשי, אך מסגרת המפגשים קצובה מראש ומטרתה להכיר לסטודנטים את ארון הספרים היהודי ואת מטען הערכים המיוחד שילווה אותם בהמשך הדרך. מתאים לכם לקחת חלק? להיות 'מנטורים' מלווים אישיים בתהליך? צרו קשר בכתובת המייל המופיעה בתחתית הטור. אין צורך בניסיון מוקדם בואו להאיר את העולם!

פרשת השבוע מתארת את ההתרמה הכללית שנעשתה בקרב בני ישראל, על מנת להקים את משכן ה'. וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת: ותכלת וארגמן ותולעת שני ויש ועצים: וערת אילם מאדמים וערת תחשים ועצי שטים: שמן למאור בשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים: אבני שהם ואבני מלאים לאפוד ולחשן: (כה, א-ח).

בפסוקים אלו מופיעה 'רשימת המצרכים' הנזקקים להקמת המשכן, כל סוגי חומרי הגלם להם יזדקקו בבניית המשכן. קריאה מדוקדקת של הרשימה, מעוררת שאלה. לפי איזה סדר נכתבו הדברים? לכאורה, הרשימה מתחילה עם סדר מובן והגיוני. מתחילים מהדברים היקרים ביותר - הזהב והכסף, ממשיכים לבדים ולעורות ומסיימים בשמנים ובעשבים, הזולים יחסית. אך הנה, רגע לפני

של שאר השערים, אך ערכו היה גבוה בהרבה. המאמץ ומסירות הנפש שהסתתרו בתוך אותן הדלתות, פיארו את בית המקדש הרבה יותר מאשר דלתות זהב שהיו מחליפים אותן. השערים שעמדו שם כתוצאה מנס שנעשה להם, שימשו עדות אילמת להשקעה ומסירות בלתי נתפסת, של יהודי אחד שכבוד ה' היה חשוב לו כל-כך.

הגיע הזמן לשוב לפרשת השבוע. שאלנו מדוע אבני השווה והמילואים נדחקו לסוף הרשימה, למרות ששווים הממוני גדול יותר מחומרי הגלם שנאמרו לפנייהם. אך כעת שאנו יודעים שערך הדבר נמדד לפי המאמץ שהושקע בו, באו נראה איזה מאמץ הושקע בהבאתם.

והנשואם הביאו את אבני שהם ואת אבני המלאים לאפוד ולחשן: (לה, כז) נשיאי בני ישראל הם אלו שתרמו אותם למשכן. אך רש"י מפנה את תשומת ליבנו לעובדה כי תיבת 'והנשיאים' נכתבה בתורה בכתב חסר. וכך הוא מסביר: '...אלא כך אמרו נשיאים: "יתנדבו עבור מה שמתנדבין ומה שמחסרין אנו משלימין אותו". כיון שהשלימו עבור את הכל שנאמר 'והמלאכה היתה דים'. אמרו נשיאים: 'מה עלינו לעשות?' הביאו את אבני שהם וגו'... ולפי שנתעצלו מתחלה נחסרה אות משמם'.

שאר התרומות הובאו על ידי בני ישראל מתוך מאמץ ומחשבה, כל אחד הקדיש תשומת לב ועמל לתרומתו ונדבתו. ערך תרומות אלו - גם הזולות בשווין הכספי - היה גבוה יותר מאבני שהם ואבני המילואים שהביאו הנשיאים לאחר עצלות. בתרגום יונתן בן עוזיאל אנו לומדים על הצורה בה הגיעו האבנים היקרות לעם במדבר 'וענני שמיא אזלין לפישון, ודליין מתמן ית אבני בורלות חילא וית אבני אשלמותא לשקעא באיפודא ובחושנא, ומחתן יתהון באנפי מדברא אזלין רברבני ישראל ומייתן יתהון לצרוך עיבידתא'. עננים הביאו את האבנים. ללא מאמץ, ללא גייעה וטרחה. ביחס להתנדבות המיוחדת של בני ישראל, אבנים אלו מופיעות בסוף הרשימה. הם הגיעו עם פחות מחשבה וטרחה, ולכן ערכן פחות מכל התרומות.

אנו יודעים זאת גם בחיי היומיום, מתנה שאנו מקבלים מאדם קרוב, שהקדיש מחשבה ורצון לשמח אותנו, משמחת אותנו ושווה בעינינו הרבה יותר ממוצרים אחרים שאולי עולים יותר בחנות, אך חשובים לנו פחות. כך הדבר בעבודת ה'. אחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכווין ליבו לשמים'. המטרה היא לא להשיג תוצאות גרנדיוזיות. המטרה היא לתת את הכל בשביל עבודת הא-ל, להשקיע ולהתמסר לגמרי. הערך נמדד לפי הרצון וההשקעה.

האם שווה להשקיע בחברותא עם סטודנט גם אם אין תוצאות מיידיות? השערים של ניקנור מלמדים אותנו את התשובה. אנחנו מחכים לך!

שמסיימים, מוסיפה התורה עוד שני מצרכים חשובים: אבני שהם ואבני מילואים. מה קרה להם? מדוע נשמטו מהרשימה ונאמרו רק בסוף? הם הרי יקרים בהרבה מהצמר והעורות?

נניח לשאלה זו, ונפנה לתקופה מאוחרת יותר. תקופת בית המקדש הראשון. אל סיפורן של דלתות ניקנור. כך מספרת הגמרא ביומא (לח, א): "תנו רבנן מה נסים נעשו לדלתותיו? אמרו, כשהלך ניקנור להביא דלתות מאלכסנדריא של מצרים, בחזירתו עמד עליו נחשול שבים לטבעו. נטלו אחת מהן והטילו לים ועדיין לא נח הים מזעפו. בקשו להטיל את חברתה, עמד הוא וכרכה. אמר להם: הטילוני עמה! מיד נח הים מזעפו.

והיה מצטער על חברתה. כיון שהגיע לנמלה של עכו היתה מבצבצת ויוצאה מתחת דופני הספינה, ויש אומרים בריה שבים בלעתה והקיא אתה ליבשה. ועליה אמר שלמה 'קרות בתינו ארזים רהיטנו ברותים' אל תיקרי ברותים אלא ברית ים. לפיכך כל השערים שהיו במקדש נשתנו להיות של זהב חוץ משערי ניקנור מפני שנעשו בו נסים". עד כאן המעשה המופיע בגמרא.

מתוארת כאן מסירות נפש מופלאה. מסירות נפש של אדם אחד החפץ לפאר ולרומם את בית ה', הנוסע עד למצרים להביא דלתות מיוחדות שישמשו כשערים בבית המקדש, וכאשר מבקשים להשליך את הדלת השנייה לים כורך את גורלו עם גורלה ומסרב שישליכו את הדלת לים בלעדיו. כאשר מגיע לחוף מבטחים, הוא מגלה שבדרך נסית ופלאית ליוותה אותו הדלת הראשונה עד לעכו, מוכנה ומזומנה לתפקידה - לפאר את בית המקדש. לימים, מוסיפה הגמרא, החליפו את כל השערים בבית המקדש לשערים נאים העשויים מזהב טהור. כל השערים מלבד שער אחד, שערי ניקנור.

לכאורה הסיום הזה הוא עצוב עבור ניקנור עצמו. הוא מסר את נפשו על מנת שבית המקדש יהיה מפואר ומיוחד, הקריב כל-כך הרבה עבור ההדר הראוי לבית ה', והנה, מחמתו, נראה כאילו נחסר מעט מכבוד ה'. במקום שכל השערים יהיו עשויים מזהב טהור, נשארו שתי דלתות העשויות מחומר זול בהרבה, מנחשת! נמצא בעצם, שלמרות מאמציו הגדולים, בית ה' חסר במעט, הפאר וההדר אינם מושלמים! את התמיהה הזו שמעתי מהגאון רבי יצחק פינחס גולדוסר שליט"א, משגיח בשיבת 'אור ישראל'.

התשובה על השאלה הזו היא מסר אותו נוכל לקחת עמנו כצידה לדרך: ערכו של דבר אינו נמדד לפי שוויו הממוני, לפי התעריף שיינתן בשוק עבורו. הערך האמתי של הדבר נקבע לפי המחשבה שקדמה לו, לפי המאמץ והעמל שהוקדשו על מנת שיוכל לצאת אל הפועל.

השווי הכלכלי של שערי ניקנור היה נמוך משווים

הרב דן טיומקין / יועץ ומחבר הספר בוסר המלאכים

גיל ההתבגרות או גיל ההתגברות?

תפקידנו כהורים צריך לעבור כל מיני שינויים לאורך התפתחות הילד. הרש"ר הירש בהקדמה לספרו חורב, מתמצת את השלבים השונים שהורים ממלאים בקשר שלהם עם ילדיהם בהקדשתו הקצרה לספרו, בזה הלשון: "להורי - שומרי בימי ילדותי, מדריכי בימי נערוטי, וידידי בימי בגרותי".

ננסה לבאר את המילים הקצרות: בקצה הצעיר של הסקאלה, כאשר הילדים קטנים, הם זקוקים ל"שומרים". אבא ואמא שיאסרו עליהם ללכת לכביש בלי השגחה, או שיגידו להם ללכת לישון בזמן. הילד מופעל ממנגנון שרוצה לרצות ולחקות את הוריו ששומרים עליו. כלי העבודה של ההורים, כוללים גם עונשים וחזוקים, משמעת וסמכות ישירה, שנותנת לו בטחון הכרחי.

בקצה השני של הסקאלה, כשהם בוגרים, הקשר מושתת על ידידות. כמובן, יש דיני כבוד ויראה להורים, אבל עיקר הקשר הרגשי בין בוגרים להוריהם, הוא בסיס הידידות. הדרך להגיע לכך היא דרך שלב הנערות, שלב ביניים מאתגר, שבו תפקידנו אינו להיות שומרים, אלא להיות מדריכים, מורי דרך. וזה לא קל, כי למרות גודלם הפיזי, הנערים שלנו זקוקים לשמירה. אבל זה אתגר, כי הם לא מוכנים לקבל שמירה, הם בגיל שמאתגר אותם לחפש את עצמאותם, ואנחנו - נמצאים במלכוד.

הנער עובר שינויים, הורמונליים, פיזיים, חברתיים. פתאום הוא פחות מנסה לרצות את הוריו, להיפך, הוא נהיה ביקורתי כלפיהם, כלפי דרכם, ובמקביל - מנסה לפתח זהות עצמאית. הוא מנסה לבחור בעצמו את הערכים שלו, ובדרך מערער ומפקפק בערכים של הוריו. הרש"ר הירש כותב שלכן הוא נקרא "נער", כי הוא מנער, מנענע ומשליך מעליו ערכים רעים וטובים. הוא מנער מעצמו את העול - וזו מהותו ושמו. כך היא דרך תהליך ההתפתחות של כל נער ונערה, רק שיש שוני בין נערים שונים לדרך שהם חווים את שלב ניעור העול.

בדרך הנער מפקפק בערכים של הוריו. אם הוריו יראו לו בשלב זה דחיה, הם רק מרחיקים אותו יותר. אם הם מחלקים בין ההתנהגות השלילית, לבין עצם האהבה חסרת התנאי אליו, הנער מקבל בכך כלים לחזור ולאמץ את הערכים של הוריו, ככל שהוא ילמד להכיל מורכבויות, אבל עד אז - ההורים הופכים לשמש פחות כמורי דרך ויותר בתפקיד של כספומט... ועל הדרך הוא מנסה לרצות איזה עדר של חברים, שהוא כל כך מנסה להשתייך אליו, וזה אתגר שמחייב היערכות.

יש פתגם מפורסם שאומר כך: "כאשר כלי העבודה היחיד שיש לך בארגז הכלים הוא פטיש, כל העולם נראה לך כמו מסמרים". ארגז כלי עבודה של הורים לילדים קטנים אכן מחייב פטיש, וזה גורם להורים לפתח ולשכלל טכניקות לדפוק חזק ובסמכותיות, מול כל מה שהם מאבחנים כחוצפה או כהתמרדות. אבל כאשר מנסים לחנך בסמכותיות ובציווי נערים בגיל ההתבגרות, זה בדרך כלל לא עובד. באופן טבעי, מנסים פטיש יותר כבד, ודופקים יותר חזק, אבל זה לא יעזור. ניסיתם פעם לדפוק בורג עם מסמר? זה רק יכול לשבור אותו... גם נפש הנער, למרות הדרך בה הוא מתעקש להיראות, היא בעצם די שבירה, מה גם שבמבחן התוצאה - השיטות הרגילות כבר לא עוזרות, ולכן צריך כאן כלי עבודה נוספים. יותר מתוחכמים, פחות כוחניים.

"כִּי בְּתַחְבֵּלוֹת תַּעֲשֶׂה לָךְ מְלַחְמָה". איך מצליחים להשפיע על נער מתמרד שמסרב לקבל סמכות? יש כאן סט כלים ללמוד, עם הרבה פרקטיקות של תקשורת נכונה, עם הרבה אמון ואהבה, הומור, להשפיע מסרים בצורה שתתקבל על לב הנער (ובספר שלי: "בוסר המלאכים" מאד הארכתי בכלים מעשיים שכאלו). העיקר הוא להאמין שבתוך ליבו של הנער קיים יסוד טוב ששוואף לתורה ועבודת ה', וגם כעת הוא לא אבד לנצח, אלא שהוא כעת רדום, וכל המסרים והכלים, מטרתם לעורר מחדש, לאט ובזמן הנכון, את היסוד החיובי שבנפשו.

זה מחייב לתת אוטונומיה, עם הרבה אמונה, טיפוח, סיוע, ראיית הטוב והעצמה, לא דרך משמעת סמכותנית, אלא בדרכי נועם. לפתח ידידות, לשמוע ולהקשיב באמת. וגם לתת לו מקום לבחור בעצמו בין טוב לרע, בלי פיקוח וביקורת מתמדת מצידנו. זה גם חלק מהעניין. כך ניתן לגדל נערים שבאמת רוצים להיות צדיקים, ולא נערים שרק בזמן שאנחנו בסביבה הם שמים מסכה של צדיקים.

אתה חייב את זה בשבילך ובשביל המשפחה!

אם עדיין לא מצאת לך קהילת חברים קבועה שיהיה נעים לך להשתייך אליה...

אם עדיין לא מצאת לך שיי-עור תורה שיעניין אותך...

אם אתה מרגיש מנותק...

פנה עוד היום ליזם 'חלקי בקהילתי' במקום מגוריך, ובכוחות משותפים, יחד עם חברים כמוך שמחפשים בדיוק את מה שאתה מחפש - תמצא את מה שיעשה לך טוב!

בברכת אחים לדרך.

מרכז יזמי ק.ש.ר.

helki.baamali@gmail.com

קהילה < שיעורי תורה < רב אישי

שומרים על ק.ש.ר.